

СТАНОВИЩЕ на Маргарита Златарева

по к.д.5/2000г.

Относно собствеността на пристанищата

Становището се отнася до втория кръг проблеми, които са в кръга на обсъждане на решение № 4 от 15.06.2000г. по к.д.5/2000г., а именно атакуваните разпоредби на чл.94, ал.1 и чл.107, ал.2 от Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанища на Република България /обн.ДВ, бр.12/2000г./ /ЗМПВВПРБ/.

По същество се поставя въпроса допустимо ли е съществуването на пристанища, чиято собственост не е държавна. И още - с въвеждане на частните пристанища не се ли посяга върху абсолютната държавна собственост, за каквата е обявена "крайбрежната плажна ивица" в конституционното изброяване на обектите, изключителна държавна собственост по чл.18, ал.1 от Конституцията. Възприетият с мнозинство извод е, че е допустимо, но авторът на становището счита, че мотивировката на този извод следва да бъде в различна светлина от изложената в решението.

Първо, трябва да се уточни, че повдигнатият спор за конституционност, независимо, че в решението не е уточнено, се отнася само до морската плажна ивица и следователно до пристанищата на морския бряг.

Според Тълкувателно решение №11/97г.по к.д.4/97г. на Конституционния съд обектите и ресурсите – изключителна държавна собственост, изчерпателно изброени в чл.18, ал.1 от Конституцията ще намерят своето конкретно очертание в отделен закон.

Именно Законът за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България е този, който очертава обхвата на понятието, употребено в чл.18, ал.1 от Конституцията “крайбрежна плажна ивица” в частта, отнасяща се до тези участъци от морския бряг, които ще бъдат засегнати от пристанищата.

Не би следвало Конституционният съд в своето решение да тълкува изрично и по принцип понятието “крайбрежна плажна ивица”, след като няма такова искане, а инцидентното тълкуване по повод проверка за конституционност на законова разпоредба може да обхване само конкретната хипотеза, засегната от закона. Конституционният законодател е определил възможността във всеки конкретен случай да се определят границите на изброените в чл.18, ал.1 от Конституцията обекти и ресурси. А от своя страна всеки закон, очертаващ по един или друг случай изключителната държавна собственост ще бъде подложен на контрол за конституционност.

Възприемане на обратната теза, както е направено в решението – да се даде принципно тълкуване на понятието “крайбрежна плажна ивица” като за целта се използват аргументи от битовия език за плаж и бряг и се влагат в тези думи житейски обяснения, е най-малко опасно за бъдещите действия на административните органи, разпределяйки свободно между физически и юридически лица бреговата ивица, която не е плаж. Т.е. със създадените мотиви към решението се достига до едно разширително и твърде не юридическо тълкуване на един от обектите, обявен за изключителна държавна собственост, което според Решение № 2/1993г. по к.д.26/95г. на Конституционния съд е недопустимо.

Отделен е въпроса, че направеното тълкуване на стенограмата на Великото народно събрание, отразяваща дебатите по приемане на разпоредбата на чл.18,ал.1 от Конституцията в частта за понятието “крайбрежна плажна ивица” е неприемливо и изразяващият становището се разграничава от него.

Необосновано в мотивите на решението е изразено становище, че морското право и неговите правила са неотнормими в случая като съвсем произволно се споменава териториалното море. Именно териториалното море няма връзка с морския бряг и с проблема. Пристанищата и обхвата им, така, както той е посочен в чл.92 ЗМПВВПРБ са безусловно свързани с вътрешните морски води. Видно от определението за вътрешни морски води, дадено в чл.6 ЗМПВВПРБ те се разпростират между бреговата линия и изходните линия, от които се измерва ширината на териториалното море и са води на пристанищата, ограничени от към морето с точката на най-отдалечените пристанищни съоръжения. А според чл.5, ал.2 ЗМПВВПРБ вътрешните морски води са част от територията на Република България, върху които тя осъществява своя суверенитет.

Следователно това, което е необходимо да се направи при обосноваване извода за конституционност на текстовете на чл.94, ал.1 и чл.107, ал.2 от Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България и връзката им с морското право е изправителното тълкуване на съставките, включени в определението за пристанище по чл.92, ал.2 ЗМПВВПРБ , когато определението се отнася до трите вида пристанища, които нямат “публичноправна значимост” и “всеобща полезност”. Защото от видовете пристанища, посочени в чл.93

ЗМПВВПРБ частна собственост могат да бъдат морските яхтени и рибарски пристанища и тези с особено предназначение.

Въпросът за вътрешните морски води, включени в пристанищата следва да стои само при пристанищата за обществен транспорт. Според чл.92, ал.2 ЗМПВВПРБ пристанището може да включва прилежащи водни площи. Очевидно текстът има предвид вътрешните води. По-горе се отбеляза, че върху тях държавата осъществява своя суверенитет и следователно те могат да се включват само към пристанищата, обявени за публично-държавна собственост. Още повече, че разпоредбата на чл.92, ал.2 ЗМПВВПРБ е диспозитивна и създава индиция, че се отнася само до този вид пристанища.

Що се отнася до участъците от брега, които според чл.92, ал.1 ЗМПВВПРБ пристанищата задължително включват, при частните пристанища – рибарски, яхтени и такива със специално предназначение определящо ще бъде предназначението на тези пристанища, регистрацията им от пристанищната администрация и строгият контрол на тази администрация върху тяхната дейност.

С оглед изложените съображения разпоредбите на чл.94, ал.1 и чл.107, ал.2 от Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанища на Република България